

montaurà

Nº 15 Estiu 1991

REVISTA DE MANCOR DE LA VALL

CAN LLOBERA DE BINIARROI, dibuix de l'artista local Maria Martorell Vallori

CRÒNICA

Gabriel Fiol Mateu.

Abril:

El dia primer d'abril, dilluns, es celebrà la romeria pasqual a Santa Llúcia, el Plenari de l'Ajuntament, celebrat el dia 31 de gener, havia canviat la secular tradició de celebrar aquesta festa el dimarts. Aquest canvi permeté que les persones que treballen fora de Mancor hi poguessin assistir, resultant una afluència més nombrosa que altres anys, amb problemes d'aparcament per als automòbils. Destacam la missa concelebrada del matí i el festival de la tarda amb la desinteressada participació del Club d'Esplai local i del Sr. Manuel Vitaller.

El dia 5 el poble es veié sorprès amb la rebuda d'una missiva entregada a cada domicili, en la qual el batlle anunciava el seu propòsit de no presentar-se a les properes eleccions municipals, al·legant que, després de dinou anys d'estar dins l'ajuntament, set com a regidor i dotze com a Batlle, ja estava cansat. El dia següent fou repartida una octaveta convocant a una manifestació per convèncer a Gabriel Pocoví perquè es tornàs a presentar com a cap de llista a les properes eleccions. La manifestació fou un èxit per

la participació de mancorins, fent-se ampli ressò la premsa mallorquina d'un cas tan insòlit. Davant aquests fets el batlle no tengué cor per no satisfer els desigs exposats pels mancorins amb tanta vehemència.

El dia 6 nasqué Antònia primogènita del matrimoni format per Ramon Arrom Morro i Apol·lònia Coll Amer. Felicitats.

El dia 13 es casaren a la parròquia Margalida Martí Balaguer amb el jove de Biniamar Gabriel Reus Nicolau. Enhorabona.

El dia 14 es celebrà la III Travesada Pollença-Mancor corrent per relleus, organitzada pels clubs Atletisme Pollença-Colonya i Montaura i amb el patrocini dels Ajuntaments d'ambdues viles i la Caixa d'Estalvis COLONYA. El dematí gris fou ideal per la pràctica de l'Atletisme, essent més de dos-cents els participants.

El mateix dia morí a ciutat el mancorí Jaume Bonafé Alba de Cas Teuler, als 76 anys d'edat. Descansi en pau.

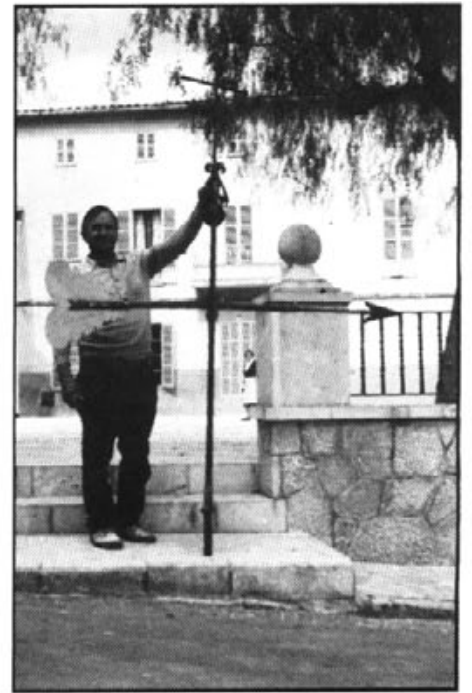

El dia 18 pronuncià una conferència al Casal de Cultura el doctor en Història Sr. Bartomeu Font Obrador, sobre "Mallorca i el descobriment d'Amèrica", on recalca la tasca que han fet, principalment els missioners mallorquins al nou continent.

El dia 20 es casaren a la parròquia de Caimari el mancorí Josep Moranta Martorell amb la jove d'aquella localitat Maria A. Vallcaneras Martorell. Els desitjam molta felicitat.

El dia 24 començà la restauració de la cúpula del campanar de la nostra església a càrrec de Construccions Ropit S.-A. amb l'ajuda d'una espectacular grua que sobrepassava el penell que el corona. El temps tan inestable que hem tingut durant aquesta primavera féu que les obres es veiessin interrompudes diverses vegades. Ara ja es pot contemplar amb tota la seva bellesa, neta de figueres i altres plantes i amb el penell, també restaurat, indicant fidelment la direcció d'on bufa el vent.

El dia 27 fou festa gran dels Amics de l'Associació de la Tercera Edat, amb motiu de celebrar el quart aniversari de la seva fundació. Començà amb amollada de coets i seguí amb missa en acció de gràcies i en record dels socis difunts, refresc per a tot el poble, dinar de germanor, bulla i xaranga, actuació de l'Escola Municipal de Balls Mallorquins, finalitzant amb una vetlada de varietés.

Maig:

El dia primer nasqué, Miquel, primer fill de Lleonart Pocoví i de Magdalena Ripoll. Enhorabona.

El dia 4 es casaren a Caimari Antoni Canals Mateu amb la jove d'aquell lloc Josepa Serra Mairata. Moltes felicitats.

El mateix dia fou batiada a la paròquia Melanie Gulliver Martorell filla de Paul Byron i de Magdalena. En foren padrins Llorenç Martorell i Aina Ma Suau.

El dia 8 morí sobtadament, Lluís Hernández Jiménez. Acompanyam en el sentiment a la seva esposa Catalina, fills Josep, Josepa, Margalida i Joan, així com els altres familiars. Descansi en pau.

El dia 10 pronuncià una conferència al Casal de Cultura el Sr. Antoni Marimón, llicenciat en Història, sobre "Els mallorquins a la guerra de Cuba". Estava organitzada per la Conselleria de Cultura, Educació i esports del Govern balear.

El dia 13 de maig morí el Tinent Batle de l'Ajuntament Sr. Jaume Arrom Martorell als 64 anys d'edat. Havia estat regidor en tres períodes: del 2 de febrer

de 1958 al 2 de febrer de 1964, del 7 de febrer de 1971 al 19 d'abril de 1979 i des del 30 de juny de 1987 fins a la seva mort. També fou jutge de pau entre l'1 de juny de 1965 i el 30 de novembre de 1970. Les senyeres del balcó de l'Ajuntament, el dia del seu enterrament, flocaren a mitja asta, en memòria seva. Donam el nostre més sincer condol a la seva esposa Margalida, fills Ramon, Antoni, Catalina i Margalida i demés familiars.

El dia 25 celebraren les noces d'argent del seu matrimoni Victorià Mateos Esteban i Esperança Albarran Mesas. Que puguin celebrar les d'or.

El dia 26 es celebraren eleccions municipals i autonòmiques. Dels 675 mancorins amb dret a vot, votaren 530, que representa un 78'51%, percentatge molt superior al nacional i regional. Per a l'Ajuntament l'única candidatura presentada "Mancorins Independents" obtingué 464 vots, n'hi hagué 44 en blanc i 22 nuls. Per al Parlament Balear aquest fou el resultat: PP-UM: 221 vots, PSM-Nacionalistes de Mallorca: 163, PSOE.: 118, CDS: 11, Verds: 5, UIM: 4, P. Radical: 3, Convergència Balear: 2, A. Republicana: 2. Nuls 1.

El dia 28 es començà a desfer el pont a la sortida del poble, a la carretera d'Inca, vora el pou comú. Les obres són per substituir els tres ulls, per un sol, de la mateixa amplada que la resta del tram cobert, per evitar el perill d'embussos. Dit pont havia estat construït a l'any 1890, segons l'historiador Mn. Bernardí Mateu. Les despeses corren a càrrec del Govern Balear.

Juny:

El dia 2 de juny hi ha festa gran a la Parròquia amb la celebració de la primera comunió dels nins Macià Sastre Reynés, els germans Elionor i Bartomeu Coll Reynés, Jaume Gost Verdera, Francesca Mª Gost Negre, Pere Perelló Vallori, Marta Martorell Visa, Catalina Abrines Moranta, Joan Pou Ayala i Catalina Martorell De Merens. Per primer cop a la nostra història es celebrà la diada del Corpus Cristi en diumenge. Per dit motiu, després de la cerimònia de les primeres comunions es féu la tradicional processó que acabà més aviat que de pressa a causa de la pluja.

El dia 8 l'Associació d'Amics de la Tercera Edat organitzà una excursió durant la qual visitaren la casa natal i museu de Fra Juníper Serra, el Museu regional d'Art, l'ermita de Betlem i l'Albufera. Foren 94 els assistents que també berenaren al restaurant "Sa Cova" i dinaren a "Los Pinos" de Cala Rajada. També ballaren amb la música que els oferí D. Manuel Vitaller.

El dia 9 batiaren a Margalida Negre Buades, filla de Joan i Antònia. En foren padrins Antoni Negre i Maria Sastre.

El dia 11 morí als 47 anys d'edat, Arnau Mateu Martí, de Can Confit. Donam el nostre condol més sincer als seus familiars, especialment als seus joves fills Bernardí i Magdalena que ja havien passat pel trànsit de perdre la seva mare. Descansi en pau.

Les Missioneres dels Sagrats Cors, que regenten el Santuari de Santa Llúcia des del 22 d'octubre de 1973, celebren el centenari de la seva fundació a Campos. Els actes començaren el seu poble d'origen pel gener del present any, s'han anat repetint pels diversos llocs on tenen fundacions. Els dies 14, 15, i 16 del present mes de juny fou el Santuari de Santa Llúcia que celebrà diversos actes commemoratius de dit centenari. El primer dels tres dies, el P. Gregori Mateu T.O.R. pronuncià una conferència sobre "Sor Maria Rafaela, una mare espiritual". El segon dia, les corals Infantil i Sant Julià, ambdues de Campos oferiren un selecte concert. El diumenge, dia 16, a les 7 de l'horabaixa, es celebrà a l'esplanada del Santuari, una solemne concelebració eucarística, amb catorze preveres, presidits pel Vicari Episcopal de la Tercera Zona, Mn. Bartomeu Fons. Pronuncià l'homilia el M.I. Baltasar Coll, Canonge de la Seu de Mallorca, en la qual ressaltà el treball de les missioneres, mesclant l'erudició històrica amb les figures poètiques. La festa acabà amb un bon berenar per a tots els assistents.

El dia 16 fou batiat Joan Antoni Janer Martorell, fill de Macià i Maria. En foren padrins Llorenç Martorell i Margalida Llabrés.

El dia 22 es casaren al Santuari de Lluc la mancorina Joana Ramis Canals amb el jove de Biniamar Bernardí Riera Cànaves. Moltes felicitats.

El mateix dia 22 morí Antoni Mora Vallori, a l'edat de 68 anys. Havia estat jutge de pau del 27 de maig de 1960 al primer de juny de 1965. Acompanyam en el sentiment a la seva esposa Magdalena, filles Pràxedis i Margalida i demés familiars. Al cel sia.

Acabam la crònica trimestral amb l'obligada referència a les festes patronals. En l'aspecte cultural destacam el pregó que pronuncià Mn. Josep Amengual i Batle, Prior de Lluc, que constituí una aferrissada defensa de l'ús i l'estudi de la nostra llengua, posant com exemple l'actitud de l'il.lustre mancorí Joan Josep Amengual i Reus. Al Casal de Cultura es féu una interessant mostra de cistelles, graneres i cordats muntada per l'Obra Social de la Caixa de Balears SA NOSTRA. El pintor binissalemer, Biel Martí, exposà, a la sala de sessions de l'Ajuntament, un interessant conjunt de paisatges a l'oli i al llapis. L'escultor Miquel Sureda Trujillo donà a l'Ajuntament una notable escultura, representant una mallorquina pagesa.

A la part lúdica, la novetat d'aquest any fou la vetlada juvenil del dia 21 amb l'actuació del conjunt local SOCIETAT ANONIMA que no defraudà els seus admiradors, i dels grups HARMÓNICA COIXA i OCULTS que feren que la jovenalla mancorina i dels pobles veïnats, s'ho passàs de primera. La berbena del dissabte dia 22, amb les orquestres ALBATROS i CANYAMEL, fou aprofitada pels aficionats al ball de saló per practicar la seva diversió. Com espectacles destacaren la vetlada de varietés del dia 23 i l'obra teatral "Fotut i Banyut" sobre textos de Moliere, posada en escena pel Teatre de Bunyola.

Del dia del Patró destacam l'ofici solemne concelebrat, amb el ball de l'oferta per l'Escola Municipal de Balls Mallorquins i les acurades interpretacions del Cor Parroquial. Com cada any l'acte més emotiu i entranyable va ésser el XVII HOMENATGE A LA VELLESA, dedicat als mancorins que han arribat als vuitanta anys d'edat. Fou presidit per l'il.lm. Sr. Joan Verger Pocoví, President del C.I.M. Amenitzà l'acte la Unió Musical Inquera i, com ja és habitual, contà amb el suport de la Caixa de Balears SA NOSTRA.

A l'horabaixa s'inaugurà el magnífic entorn de la Font Pública, beneït pel Vicari Episcopal Mn. Bartomeu Fons, cloent l'acte amb paraules als assistents del Batle, Sr. Gabriel Pocoví, i del President del C.I.M.

Ajuntament de Mancor

PLENARIS

SESSIO EXTRAORDINARIA DE 27 D'ABRIL

Es donaren les següents llicències d'obres particulars:

Al Sr. Joan Martorell Payeras per cobrir una cotxera a la seva finca de Sa Tanca. Al Sr. Jaume Martorell Martí per canviar bigues, reteular, i enrajolar cuina i bany a una casa del carrer Sant Joan. A la Sra. Maria Magdalena Martorell Seguí per enluir parets, enrajolar planta pis i alicatat de bany a una casa del carrer Son Simó. Al Sr. Miquel Martorell Santandreu per canviar bigues a la seva casa del carrer Son Simó. Al Sr. Gabriel Seguí Ramón per canviar la coberta i adecentar el pati posterior a una casa del carrer Salvador Beltran.

S'aprovà el projecte presentat per la Conselleria d'Obres Públiques i Ordenació del Territori per a la millora del subministrament d'aigua potable a Selva i Mancor.

S'aprovà el programa de les properes festes de Sant Joan amb un pressupost apropiat de 2.600.000 ptes.

Per mitjà de sorteig es designaren els integrants de la mesa electoral per les properes eleccions autonòmiques i municipals que resultaren ésser la Sra. Margalida Rotger Amengual com a presidenta i el Sr. Joan Frontera Ripoll i la Srta. Maria Vallori Ramón com a vocals, així con els seus suplents.

El ple acceptà la donació d'una escultura pel seu autor, el Sr. Miquel Sureda Trujillo, fent constar en acta l'agraïment de la corporació.

Finalment el Sr. Batle dirigí un parlament als senyors regidors, en el qual els agraià la seva actuació durant el seu mandat i els acomiadava, davant la renovació que ha d'experimentar la corporació en les properes eleccions del dia 26 de Maig.

SESSIO EXTRAORDINARIA I URGENT DE 4 DE MAIG

L'únic punt de l'ordre del dia era aprovar el plec de condicions per a la

concessió del servei del poliesportiu municipal i la neteja dels edificis i instal·lacions municipals.

SESSIO EXTRAORDINARIA DE 1 DE JUNY

Després de la lectura de la correspondència i disposicions oficials, es donà compte del decret de l'alcaldia del dia 27 de Maig pel qual, davant l'absència de licitadors en el concurs per a la concessió del servei del poliesportiu municipal i neteges, s'aprovà un nou plec de condicions i s'adjudicà la concessió.

Es donaren les següents llicències per obres particulars: Al Sr. Jordi Vallori Llompert per reparar terrassa a la seva casa del carrer Santa Llúcia. Al Sr. Bartomeu Llabres Martorell per fer un porxo i ampliar la cambra de bany a la finca Son Torrenet, al camí a Binjarroi. Al Sr. Adrià Clapés Albiñana per canviar bigues, arreglar teulada, retocar l'interior i obrir una finestra a una casa de la finca de Can Castell. Al Sr. Josep Moranta Mateu per retocar dues parets a una casa del carrer Bisbe Nadal. A la Sra. Maria Alba Colom per enluir façana a la seva casa de l'Avinguda 2 d'Abril de 1.925. A la Sra. Damiana Riera Seguí per instal·lar un sanitari a la seva casa de la plaça de baix. Al Sr. Joan Vicens Pons per arreglar coberta, primera embigada i parets interiors i exteriors a una casa del carrer Son Tomeu.

El ple acordà ratificar el conveni suscrit per la Sra. Margalida Bibiloni Mairata, propietària del terreny on s'ha

fet el sondeig que ha de suministrar aigua a Mancor i Selva, i els Batles d'aquestes viles. Posteriorment s'haurà de concertar un conveni amb la Conselleria d'Obres Públiques.

La corporació féu constar en acta el sentiment per la mort del regidor i tinent de batle Sr. Jaume Arrom Martorell, ocorreguda el dia 13 de maig passat.

SESSIO EXTRAORDINARIA DE 15 DE JUNY

L'únic punt de l'ordre del dia de la darrera sessió de la corporació que havia de cessar per donar entrada a la nova, elegida el dia 26 de Maig, era l'aprovació de l'acta de la sessió anterior, cosa que es féu i, després d'unes paraules de comiat s'aixecà la mateixa.

SESSIO EXTRAORDINARIA DE CONSTITUCIO DE L'AJUNTAMENT DE 15 DE JUNY.

Després de constituir-se la mesa formada per D. Gabriel Pocoví Pou com a regidor de més edat i Dª Maria Magdalena Moranta Frontera com el de menor edat, assistits pel secretari Sr. Jaume Nadal Bestard, es comprovà les credencials presentades pels set regidors, segons còpia de l'acta de la Junta Electoral de la Zona d'Inca.

Seguidament el Secretari donà compte de què tots els candidats electes havien fet declaració de béns i activitats que els proporcionin o els puguin proporcionar ingressos econòmics.

Quedà d'aquesta forma constituïda la Corporació formada pels següents membres: Gabriel Pocoví Pou, Jaume Gual Mora, Maria del Carme Valdivielso Felices, Joan Martorell Vallori, Jaume Fontanet Martorell, Maria Magdalena Moranta Frontera i Llorenç Abrines Reynés, tots de la candidatura "MANCORINS INDEPENDENTS". Seguidament prometeren acatar la constitució individualment.

Seguint el procediment establert, fou elegit batle amb set vots a favor i cap en contra, el Sr. Gabriel Pocoví Pou, el qual prometé el seu càrrec.

Complit l'objecte de la sessió, el Sr. Batle dirigí un cordial salut als assistents i donà les gràcies als regidors

que havien finalitzat el seu mandat i que es trobaven presents a la sala, Srs. Josep Amer i Ramón Arrom.

SESSIO EXTRAORDINARIA DE 28 DE JUNY

Després de la lectura de la correspondència i de les disposicions oficials, entre les quals destaquen les subvencions de 100.000 ptes per un curs de català, d'igual quantitat per un curset de natació i de 200.000 ptes. per un taller de música, totes de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, es passà a debatre els següents assumptes:

S'aprovà que el ple de l'Ajuntament celebri les seves sessions ordinàries el darrer divendres de cada mes a les vint hores i trenta minuts.

A proposta del Sr. Batle, es nomenaren com a representant del municipi a òrgans col·legiats al Sr. Jaume Gual Mora al Consell Escolar del Col·legi Públic Montaura, al Sr. Jaume Fontanet Martorell a la Junta de Govern de la Mancomunitat del Pla i el Sr. Gabriel

Pocoví Pou a l'Assemblea general de la Fundació Serra de Tramuntana.

Es donaren compte dels decrets del Sr. Batle anomenant com a Primer Tinent de Batle al Sr. Jaume Gual Mora i com a segon tinent de Batle a Dª Maria del Carme Valdivielso Felices. També les delegacions especials a favor de D. Jaume Gual Mora i Dª Maria del Carme Valdivielso Felices a les àrea de Governació, Hisenda i Personal i a la de Cultura i Educació.

A favor dels Srs. Jaume Fontanet Martorell i Llorenç Abrines Reynés a l'àrea d'Urbanisme, Vies i Obres. A favor dels Sra. Joan Martorell Vallori, Llorenç Abrines Reynés i la Sra. Maria Magdalena Moranta Frontera a l'àrea de Festes, Esports i Joventut i finalment a favor de la Sra. Maria Magdalena Moranta Frontera i dels Srs. Joan Martorell Vallori, i Jaume Fontanet Martorell de l'àrea de Sanitat, Serveis Socials i Entitats Ciutadanes.

També s'anomenà tresorer al regidor Sr. Joan Martorell Vallori.

Després de debatre alguns assumptes referents al cens electoral s'aixecà la sessió.

ARA HA FET VINT ANYS...

Les notícies locals més destacades del segon trimestre de 1971 foren:

Que després d'uns anys de decadència, la romeria a Santa Llúcia del dia 14 d'abril es veié molt concorreguda, especialment el festival que es féu a la tarda, destacant les participacions del popular glossador Calafat i del grup musical Los Valldemossa.

Que a la segona festa de Pasqua debutà l'equip de futbol femení del C. D. Montaura amb gran èxit de públic i també esportiu, ja que s'adjudicaren el trofeu en litigi al vèncer al conjunt ciutadà del C. D. Tagomago.

Que el dia 18 de juny, per primer cop, s'elegí el millor esportista local, resultant ésser Bartomeu Morro Mayol, porter del primer equip de futbol i entrenador dels juvenils. L'acte l'organitzà el TELECLUB.

Que les festes patronals giraren entorn dels homenatges. Es dedicaren carrers i obsequis d'una bacina d'argent a D. Manuel Caballer Ribera, Mestre Nacional jubilat

i a D. Josep Mateu Martorell, metge de grata memòria.. També fou inaugurat el monument que a la plaça d'Espanya té l'honor Antoni Bibiloni Pericàs, introductor de l'electricitat a Mancor a l'any 1905. També es rendí homenatge a la vellesa, acte del qual vos oferim una imatge retrospectiva, i que presidí el Bisbe de Mallorca D. Rafael Alvarez Lara.

Que sols hi hagué unes noces durant el trimestre i que foren les de Miquel Alorda Martorell i Catalina Ripoll Alba, el dia 25 d'abril.

Que els naixements foren el de Tòfol Vallori París el dia 12 d'abril, el de Pilar Ramiro Martorell el dia 15 d'abril, el de Francesc Martorell Bisquerra el dia 3 de maig, el de Maria Antònia Coll Reynés el dia 18 de maig i el de Bartomeu Morro Mora el dia 29 de juny.

I les defuncions foren les de Margalida Mateu Jaume el dia 27 d'abril als 84 anys d'edat i la d'Aina Colom Grau el dia 16 de maig als 89 anys.

(De "NUESTRO PUEBLO").

L' ESCOLA

Quan aquesta revista arribi a les vostres mans, l'alumnat i el professorat d'aquest centre estarà ja de vacances; però no volem començar-les sense mirar un poc enrera i fer recompte del que ha estat aquest any a l'escola.

En general creiem que ha estat un curs positiu, els moments bons han superat les dificultats que a vegades es presenten. El fet de poder arribar a final de curs amb una escola que funcioni no depen només dels nins i dels mestres sino també de tots vosaltres per això volem agrair la vostra col.laboració i participació. D'una manera especial cal anomenar a algunes persones que han ajudat a dur a terme activitats a l'escola: Maria del Carme Valdivielso, Michael i Maria, Catalina Gelabert, Magdalena Grau, el professorat del centre de recursos i a aquelles persones que encara que no anomenem nosaltres sabem que dediquen part del seu temps a fer feines per l'escola, tasca que mal es reconeix.

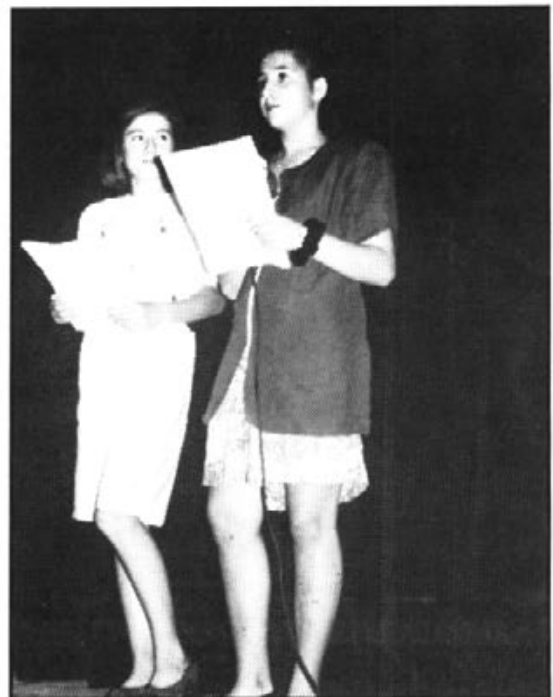
Volem aprofitar també un petit espai per despedir als alumnes de vuitè, després de molts anys ens deixen per prendre les seves primeres decisions importants, a tots vosaltres molta de sort. Despedim també a la professora de pre-escolar, Magdalena Lladó que ens deixa, desitjam tengui molta sort en el seu nou destí. Voler resumir en poc temps i espai tot el que s'ha fet a l'escola en un any és molt difícil perquè totes i cada una de les activitats són prou importants per dedicar-los un article sencer. Assenyelam, aquí, només aquelles que per un motiu o altre ens han ajudat a fer una escola més nostra, oberta, divertida i en una línia pedagògica més d'acord amb les exigències actuals. Varen ésser divertides i instructives totes les sortides: Son Real, Ciutat, Cura, Binifaldó, Es Palmer... Molt interessants la setmana del llibre, exposició de treballs de final de curs i l'estudi dels satèl.lits, molt entretingut i bó els rosaris, torró i crespells; molt participatives totes les festes; Carnaval, ball de disfresses, Sant Antoni i Festival de Fi de Curs.

El viatge d'estudis és sens dubte la cosa que més recorden els nins una vegada que deixen l'escola. Tots ells esperen des d'uns quans anys abans el moment de realitzar-lo.

Enguany els alumnes de setè i vuitè han pogut visitar molt llocs: Carcassonne, Pirineus, Saragossa, Barcelona... i fer coses noves, fins i tot alguns varen intentar esquiar. Tots aquests nins i les professores, Maria Antonia i Margalida, recordarem sempre aquests dies d'harmonia i convivència; és una experiència molt positiva que no s'hauria de negar a cap alumne.

Durant aquest curs també s'ha duit a terme a l'escola el programa de salut dental del servei de promoció de salut del Consell Insular de Mallorca i pel proper curs volem continuar amb aquest programa i introduir el de "Educació alimentària". Ara ja no ens queda més que desitjar-vos a tots un bon estiu, ens tornarem a trobar el setembre amb les piles carregades per començar un nou curs. Bon estiu!

El claustre de professor/professores

NICOLAU MORANTA HORRACH, de "Santa Llúcia"

Aquell dia s'havia de constituir el nou Ajuntament. En Biel Fiol havia convingut amb l'amo En Nicolau que l'entrevista tendria lloc després del ple-nari de l'Ajuntament. Els actes s'allargaren més del previst, cosa que va fer impossible dur a terme l'entrevista abans de dinar.

A les cinc de la tarda del mateix dia, acomodats al sofà de la casa d'en Biel de Son Nadal, va tenir lloc l'entrevista. Ens havíem proposat dialogar sobre dues activitats de la vida de l'amo En Nicolau i encetàrem la conversa.

Podríeu dir-nos, primer, quants anys teniu?.

- Jo ara en tenc setanta-set, en es mes d'agost en faré setanta-vuit. Vaig néixer l'any 1913.

La vostra família està molt relacionada amb el Santuari de Santa Llúcia

des de molt de temps enrera. Segons les dades que tenim recopilades, en data de 1886 l'Ajuntament de Selva nomenà donat a Miquel Moyer qui, quan va morir molt jove, el 17 de juliol de 1890, fou substituït pel seu pare Jaume Moyer, el qual era el sogre del vostre padrí Joan Moranta.

A la mort de Jaume Moyer, el 15 de març de 1895, fou donat el seu gendre i padrí vostre, Joan Moranta. Finalment, quan va morir el vostre padrí, es féu càrrec del Santuari el vostre pare, l'amo En Toni, era el 28 de març de 1914. Vos encara no havíeu complit un any. ¿Ho heu sentit contar?.

- Mon pare es va casar l'any 1911, jo som es segon de ca meva, en "Juanito", és es major i va néixer l'any 1912.

Record que vivíem allà dalt i anàvem a escola a Mancor, pujàvem i devallàvem. Hi vàrem estar fins que jo tenia 11 o 12 anys. Concretament deixàrem de

viure al Santuari l'any 1923.

¿Quants de germans heu estat a la família?.

- Ara som cinc i n'hi ha quatre de morts, en total nou.

¿Quines eren les feines del vostre pare?.

- A més de tenir esment de les coses de l'església i altres dependències de la casa, també, just devora d'un safareig que hi ha, teníem un planter d'ametllers, fèiem hortalissa. En aquell temps hi havia molta d'aigua.

A l'església hi deien missa els diumenges?.

- No. Només n'hi deien algun dia, si aquella missa havia estat encarregada o també a qualche festa.

El vostre padrí anava a captar per la santa amb un caixonet pel poble i pobles veïns, ¿recordau si el vostre pare també hi va anà?.

- Sí. Anaven pels pobles d'aquests entorns i fins i tot a Ciutat. Normalment es rebien doblers, també, a vegades, coses amb espècie, sobretot si visitava alguna possessió.

Recordau si hi havia gent que pujàs al Santuari per agrair algun favor o mercè rebuda de la Santa?.

- A vegades, no només els diumenges, qualsevol dia feiner, pujaven d'aquestes rodalies devots de la Santa, fins hi tot venia gent de més lluny.

Feien festes al Santuari. Es feia, aleshores, la festa de ses brodadores a la patrona de la vista?

- No. Això va ésser molt més endavant. Nosaltres ja no estàvem al Santuari. És més recent.

De la part religiosa tenia cura un sacerdot al que s'anomenava, Custos?

- Sí. Jo hi vaig conèixer, encara era molt petit, D. Bernardí Mateu, es capellà de Turixant, que crec que va ésser es darrer que hi va haver. Va morir l'any 1916 o 1917.

Sembla, pel que es veu externament, que la fesomia externa del Santuari ha canviat en tres èpoques distintes. Hom ho pot detectar només contemplant la façana de l'edifici que mira a Mancor. ¿Com estava, en aquest aspecte, el Santuari quan vos hi vivíeu?

- Crec que encara estava a sa primera fase. Jo hi he vist fer obra, crec que devia ésser l'any 1934. Varen fer una reforma: A sa clastra hi havia un forn i el varen llevar, varen posar unes pasteres; no feren més habitacions, llevaren unes estables que hi havia i feren una cuina i menjador; també sa part que mira a Mancor era rost hi ho assolaren, a es costat hi havia baladres. Era en temps des Rector, D. Joan Femenies.

¿Quan varen passar a viure a Mancor?

- Jo ara no sé s'any exacte. Quan vàrem baixar a viure a Mancor, continuàrem pujant cada dia, fèiem ses mateixes feines, però dormíem a Mancor. Continuàrem molts anys, quan començaren els Cursets de Cristiandat, devia ésser el 1948 o 1949.

encara ens encarregàvem del Santuari.

Quan mon pare va morir, era l'any 1954, ma mare i sa meva germana Margalida se'n cuidaren, hi havia D. Jaume Bonet.

De les festes que es feien al Santuari, sobretot les que es feien quan Mancor encara era llogueret de Selva, que ens podríeu dir?

- Sí. Era el dimarts després de Pasqua. Pujaven en processó des de Selva, duien la imatge de Sant Sebastià. Després de sa missa i es dinar, normalment de panades i robiols, baixaven altra volta en processó.

Mancor va assolir la independència municipal a l'any 1925, però ja havia estat, en l'aspecte religiós creada la parròquia de Sant Joan Baptista a l'any 1913.

En aquesta data va haver-hi problemes a l'hora d'organitzar la Romeria entre el Rector nou de Mancor, D. Joan Femenies, i el Rector de Selva. També aquestes lluites i problemes sorgi-

ren entre ambdós ajuntaments, després que a l'any 1925, Mancor aconseguís la independència.

Quan els mancorins feren la festa, com la feien?

- Igual que els altres, però en lloc de dir a sa processó Sant Sebastià, duien la Mare de Déu de Pasqua. Pujaven pel camí vell fins que després feren sa carretera.

¿Quan es va fer la carretera?

- Sa carretera es va inaugurar l'any 1948 pel mes de desembre a la festa de Santa Llúcia, dia 13. El Rector encara era viu i el pujaren en un cotxe, transportant la imatge restaurada de Santa Llúcia. No va morir fins al mes de març de l'any següent, 1949.

El dia de Santa Llúcia, dia 13 de desembre, es feia festa?

- No, era un dia feiner com ets altres. Pujava alguna persona però no es feia festa. Així i tot feien una Missa Solenne del dia.

Deixem ara el tema del Santuari i passem al que més endavant fou el vostre treball i el vostre modus de viure, les "eixides". Què era exactament una eixida?

- Era una absència, sortida, del poble, per espai de quinze dies o tres setmanes, segons el lloc on s'anava, fent feina en el camp a una possessió d'altres contrades.

Eren molts els mancorins que feien aquestes eixides, en recordau alguns noms?

- Sí érem molts. Es que venia amb jo era En Sebastià Verd, de "S'enduladora".

Bé i quines feines fèieu?

- Exsecallar oliveres i ametllers. També altres feines del camp.

A quina part anàveu més?

- Anàvem a Valldemossa, per sa part de Calvià, Estellens, Sóller, per tota sa part de sa muntanya. En temps de collir ametlles anàvem més per la part de Lluçmajor.

Estàveu a sa possessió i anàveu mantinguts?

- Sí, estàvem els quinze dies o tres setmanes, dormíem i menjàvem a sa possessió. Es primers anys dormíem a's sostre però després ja estàvem més ben acomodats.

Què cobràveu, quin era el vostre jornal?

- Cobràvem cada quinze dies o cada tres setmanes, segons sa durada de sa "eixida", es dissabte que veníem a Mancor. Més o manco eren unes cinc pessetes de jornal.

Hi anaven també dones a fer eixides?

- Normalment no. Només n'hi havia en temps de collir oliva quan la feina era més intensa a les grans possessions de la muntanya.

A quins anys es deixaren de fer aquestes eixides?

- Quan va fer sa nevada de 1956 ja molta gent es va deixar. Jo encara vaig continuar, anava sobretot a Valldemossa fins que hem vaig jubilar. Anava a Son Olesa, Son Farrandell i altres...

Els diumenges que no veníeu a Mancor, què fèieu?

- Anàvem al poble a gastar quatre duros.

El menjar, com era?

- Era un menjar pa-gès. Normalment menjàvem bé. Hi havia a qualque lloc on menjàvem més malament. Mos donaven sopes escaldades per berenar al matí, al migdia no mancava es cuinat i al vespre bé sopes o patates bullides

Hi havia també gent d'altres pobles?

- En aquestes possessions hi havia es missatges, es pareller que solia tenir esment als animals de fer feina, muls, mules, i altres. Aquests estaven tot l'any a sa possessió i moltes vegades eren de fora.

Quan acabàveu aquestes eixides, tornàveu al poble?

- Sí. Llavors anàvem a fer carbó. Jo no en vaig fer molt, només un parell d'anys, als Tossals Verds.

Acabàrem l'entrevista. L'amo En Nicolau es posà a disposició del fotògraf, en Biel de Son Nadal, i com podeu veure a les fotografies que acompanyam, pareix que els anys no han passat per aquest home, qui, com molts de mancorins, han deixat unes pàgines de la nostra història meselles de vivències, de treball i d'amor per la terra que ens ha vist néixer.

Jaume Gual Mora.

TOPONIMIA DOCUMENTADA (15)

COVA DE NA BARQUERA, Sa (Mn).- Finca del patrimoni de Son Morro, confrontant amb SES Maleses i Son Colom. Documentada a l'any 1666 com a propietat de Jaume Morro (ARM P-248). El 1769 és dels hereus de dita propietat residents a Binissalem (ARM P-259). A l'any 1831 era de N'Andreu Beltran (ARM P-268).

COVA DES BOUS, Sa (Brr).- Era propietat de Can Cilis fins que el 5 d'octubre de 1665 Joana Alorda la vengué a Joan Mateu (ARM T-43). A l'any 1702 és de Joan Mateu, que junt amb la Rota Nova i el Niu del Corb formen la seva propietat que confronta amb camí de Biniarroi als Comuns, amb Son Nadal i amb la part restant de Can Cilis (ARM T-55). El 1799 és de Joan Pol, àlies Carro, per herència del seu pare Antoni Pol i la seva mare Joana Mateu que posseïen per herència del besavi de la dita Joana, Joan Mateu (ARM T-58).

DEVESA, Sa (Mn).- A l'any 1404 era de la muller de N'Arnau Scoffet (ARM RP 2006). A l'any 1490 ja és propietat de Mateu Amengual, de Son Tafona, família que retingué la propietat fins el segle XIX (ARM P-244). El 1636 es diu que són dues finques juntes, Sa Devesa i S'Era, propietat de Mateu Amengual i que confrontava amb el camí de Biniarroi, amb la seva casa de Son Tafona i amb la part posterior de la casa de Son Simó (ARM P-246). Segons el cadastre de 1698 hi havia dues propietats amb aquest nom i a l'any 1764 eren quatre (AMS, Cadastres de dits anys).

DOMENGE, DOMENGES o ES DIUMENGES (Mn).- La frase de l'arqueòleg Sir Charles Crose amb que iniciàvem l'estudi dels topònims documentats del nostre terme al primer número de la revista MONTAURA, que deia que moltes vegades un topònim porta amb ell mateix un retall de la història fossilitzat, es fa especialment notar amb aquest dels actualment dits Diumenges. Es tracta d'un derivat de "dominus", senyor, i que servia per designar la part de terres explotades directament pel senyor de la contrada. El

cinquè dia de les idus d'agost de 1232, quan Rotlà Lay distribuïa l'alqueria de Mancor, que havia rebut del Rei Jaume I com a recompensa per l'aportació a la conquesta de Mallorca, entre dotze repobladors, manifestà que "Retenc per jo i pels seus perpètuament dues vinyes, de les quals una està al coster del puig i l'altra que està baix del puig i la meitat de l'hort íntegre del meu domini, *entre* la font que allà hi ha fins al camí que ho travessa". Dites finques corresponen actualment als Diumenges i a S'Hort de Son Simó, que també fou conegut durant molt de temps com lo Domenge. En data que desco-neixem, l'alqueria de Mancor passà a poder de Bernat de Sagristà, un dels sis primers canonges de la Seu de Mallorca i que pel seu testament de l'any 1262 fundà el Benefici de l'Almoïna amb l'entrega de l'alou i tots els drets senyorials de l'alqueria de Mancor (ARM RP 2006). A l'any 1404 Bartomeu Lops posseeix una possessió dita "Lo Domingo" i és el que paga més cens al Benefici de l'Almoïna, d'entre tots els habitants de Mancor (ARM RP 2006). Aquesta propietat s'anà fragmentant. Així el dia 23 de març de 1496 Jaume Armengol ven un tros de terra d'*uma* quarterada i mitja d'olivar a Bartomeu Morro de los Dominges que confrontava amb camí d'Inca, terres de Joan Mateu, Pere Mateu, J. Daviu, Pere Dalorda i Bernardí Morro (ARM P-163). El 1499 hi ha una part de Joan Collell (ACM 740) A l'any 1594 ja eren nou (AMS estimo de dits anys). A l'any 1819, la part més gran, o sia s'hort de Son Simó, era de Jacint Martorell que l'havia heretat del seu oncle Miquel Martorell, prevere de Son Picó i aquest de Gabriel Coch (ARM P-265). Darrerament, fins que fou urbanitzat, també per herència, era dels Reus de Biniatzent.

FONTS DOCUMENTALS:

ACM: Arxiu Capitular de Mallorca.
AMS: Arxiu Municipal de Selva.
ARM: Arxiu del Regne de Mallorca.

Gabriel Fiol Mateu.

DE CA NOSTRA...

LLENGUA.-

L'article.

Cal distingir les dues formes de l'article que té la nostra llengua: a) El normal o literari, **el, la, els, les** (procedent del llatí "ille", "illa"). b) El baleàric o salat, **es, sa, es ets, ses** (també procedent del llatí "ipse", "ip-sa").

Formes:

EL	Singular	Apostrofat	Plural
masculí	el	l'	els
femení	la	l'	les
ES			
masculí	es	s'	es, ets
femení	sa	s'	ses

1.- Les formes apostrofades només poden usar-se en singular i s'empren quan la paraula que segueix a l'article comença amb vocal o h.

Hi ha excepcions a aquesta norma general: El masculí s'apostrofa sempre. El femení no s'apostrofa quan la paraula comença amb **i, u, àtona**. Vegem alguns exemples: Masculí: *l'ase, s'ase; l'ungla, s'ungla*; però *la ignorància, sa ignorància, la unió, sa unió*. En aquests dos darrers exemples tenim paraules femenines i que comencen amb **i, u, àtones**, no accentuades. En tots els altres casos sempre s'apostrofa.

2.- De les dues formes del masculí plural de l'article salat (**es, ets**), s'empra sempre **es**, excepte quan la paraula que segueix comença amb vocal o h. Així **ets ases, ets homes**.

3.- L'article masculí darrera la preposició **amb**, pren les formes **so i sos**. Així, *vaig amb so tren, sortiré amb sos amics*.

4.- A Pollença predomina l'article literari. Aquest també apareix a moltes cançons populars i davant moltes paraules o frases, també per assenyalar les hores. Ex: *La mar, el Papa, el Rosari, fer la bona, són les nou, etc...*

5.- Els escriptors de les nostres illes han escrit en l'article literari. Així i tot en escrit de caire íntim (una carta), o en obres de tipus costumista, pot ésser convenient l'ús de l'article salat.

PARLEM COM CAL.-

Lo, los...

En els temps antics l'article definit tenia les formes **lo** per al masculí singular i **los** per al masculí plural. A molts de textos R. Lull, Tirant lo Blanc, etc... Ben pres **lo** es va reduir a **l'** davant vocal o h (així al mateix Tirant de Joanot Martorell, segle XV, es diu: "*Tan prest com l'home*"). **Los** també es va reduir a **els** (vegeu el llibre de Bernat Metge, "Lo somni", segle XIV: "*És costum que els joves parlen primerament*").

Convé tenir present, tal com diguérem al n° 4 de MONTAURA, parlant de l'ús de **LO**, que en la llengua literària actual no és permès el seu ús ni com article neutre ni com article definit masculí.

VOCABULARI.-

Saïm = Manteca.
Coca = Torta, tortada.
Truita = Tortilla.
Bullit = Cocido.
Escudella = Potaje.
Aguiat = Guisado.
Burballes = Tallarines.
Suc = Líquido, zumo.
Rostit = Asado.
Costelles torrades = Costillas.
Xuia = Tocino.

FESTES I ESDEVENIMENTS.-

Hem viscut les festes del nostre patró S. Joan Baptista, són es pot dir les primeres de tot aquest enfilall que es produeixen a les nostres illes durant l'estiu. Acabarem el trimestre, a finals del mes de setembre, amb les festes que el poble de Biniamar dedica a la seva patrona Santa Tecla.

Festes importants:

Dia 10 de juliol, Sant Cristòfol, patró dels taxistes i de tots els conductors en general.

Dia 16 de juliol, la Mare de Déu del Carme, patrona dels mariners. Hi ha Festes a molts d'indrets de vorera de mar.

Dia 20 de juliol, Santa Margalida (Santa Margalida ho encén, i Sant Bernat ho apaga).

Dia 21 de juliol, Santa Praxedis.

Dia 22 de juliol, Santa Magdalena.

Dia 25 de juliol, Sant Jaume. També fan festa a molts de pobles, Binissalem, Sa Pobla, Alcúdia, etc...

Dia 26 de juliol, San Xim i Santa Anna.

Acaba el mes de juliol, dia 31, amb la festa de Sant Ignaci.

En el mes d'agost trobam les festes de San Feliu, dia 1, festa patronal de Llubí. La Mare de Déu dels Angels, dia 2, festa patronal a Pollença. San Llorenç, dia 10, festa patronal a Selva. La Mare de Déu d'agost, Mare de Déu Morta, dia 15. San Bernat, dia 20 i Sant Bartomeu dia 24. Acaba el mes amb la festa de San Ramon, dia 31.

En el mes de setembre es celebra la festa del Naixement de la Mare de Déu, dia 8, és festa patronal a Lloseta. Les festes de Lluc, la Diada, tenen lloc el primer diumenge del mes. Dia 21 és la festa de Sant Mateu. Dia 24 la Mare de Déu de la Mercè. Dia 26 Sants Cosme i Damià, patrons de Pina. Dia 29, festa de Sant Miquel, patró de Campanet. Acaba el mes amb la festa de Sant Jeroni, dia 30.

Són moltes, com podeu veure les festes d'aquest trimestre, sembla que d'estiu tothom està més predisposat a celebrar-les, malgrat els pobles i ciutats es buidïn i tothom cerqui les platges per posar el cuiro en remull. A principis de Setembre es recobrarà la normalitat i els estudiants que no aprovaren en el juny hauran de rendir comptes a les proves de setembre.

El dia 23 de setembre, a les 12 hores i 48 minuts quan el sol entri a Lliura, començarà la TARDOR.

Jaume Gual Mora.

ESGLÉSIA LOCAL

A MOSSÈN JOAN CANALS, Prevere.

Pel seu interès i per tractar-se d'un sacerdot mancorí, us oferim l'article que en el cinquè aniversari de la seva mort li dedicà l'escriptor i periodista Guillem Bibiloni i que fou publicat al diari "EL DIA 16 DE BALEARES" en l'edició del dia 17 d'abril passat.

Prest es complirà el cinquè aniversari de la mort de D. Joan Canals. Va morir el 27 d'abril de 1986 als 83 anys. Un lustre és un espai de temps curt, però suficient, per poder descriure el perfil humà d'aquest sacerdot.

El vocable "arxiprest" té en la història de la literatura castellana unes particulars connotacions a les quals no és aliè el Sr. Canals. Membre prominent del clergat balear, d'ell se n'aprecià la seva cultura, urbanitat i do de gents. Són molts els que encara recorden aquelles homilies tan polides, pronunciades al temple de Só-

ller a la missa del diumenge a migdia. També als pobles on exercí el seu ministeri, Alaró, Biniamar, Sant Marçal de Marratxí i Muro, lloen l'orador que va posar a l'abast dels senzills les profundes veritats de l'Evangeli.

Preparava a consciència les plàtiques i sermons. Mai no s'atreuï a pujar a la trona sense saber el que diria i com ho diria, coneixia l'advertència del P. Granada "molts de sermons són més per exercitar la paciència de l'oient que no pas per a la seva instrucció". Ha deixat, escrits a mà, un caramull de panegírics. D. Joan, humanista per naturalesa i formació, es proposava ensenyar i adoctrinar delectant. Havia llegit en els escrits de John Newman una frase que va tenir sempre present: "L'home no és un animal que raona únicament, és un animal que hi veu, hi sent, contempla, actua i es deixa influir per allò que és concret i precís". Per això només li arriben les idees que es presenten amb imatges. El silogisme aristotèlic patina sobre l'ànima del poble.

L'amic. El nostre arxiprest va cultivar l'amistat, personalment i per escrit,

des de la seva adolescència. Són innombrables les cartes que va escriure al llarg de la seva vida. Destinataris foren clergues i laics mallorquins, alemanys, francesos, anglesos. No sé quan va aprendre aquestes llengües. Del seu interès per l'alemany en tenim notícies al final de la seva carrera, devers l'any 1923. Lloc destacat com a receptor de la seva correspondència l'ocupa el seu condeixeble Bartomeu Arcas, fill del Notari de Campos, sacerdot exemplar i amic entranyable. El P. Rafel Ginard, autor del "Cançoner de Mallorca", Pere Bonnín de Manacor, Valentín Herrero, Torres Gost, Francesc Planes, Garcías Palou i molts altres.

El seu epistolari ens ofereix una panoràmica de la història de l'església mallorquina, en una època apassionada i apassionant, que va des del pontificat del bisbe Gabriel Llompart (1925-1928), fins a l'actual, Teodor Ubeda. Es d'esperar que aquests documents siguin aprofitats pels nostres historiadors.

L'home cult. La cultura s'adquireix amb un esforç, dia rera dia, no és un bé caigut del cel. La que posseïa Canals era, òbviament, sobretot eclesiàstica, així i tot cap saber humà estava lluny de la seva mirada. Ell mateix es definia com un "generalista", versió actual dels enciclopedistes del segle XVIII. No deixa d'ésser incongruent l'actitud de l'arxiprest en un segle com aquest on tothom es dedica a qualche aspecte del saber en concret. Per això pot ser que s'hagi dit d'ell que era superficial. Va escollir el millor camí per passar sense notorietat pels medis de comunicació. A una carta de Mn. Bernat Trobat, en la qual el felicitava per la traducció de l'alemany al castellà, dels "Diálogos de Simón y Tomás", d'Alfons Kirchgässner, i li deia que sols per aquest treball mereixia passar a la posteritat, li contestà Canals: *"Sé que la memòria durarà en aquest món mentre visquin alguns amics i familiars. Quan mori el darrer amic, jo cauré en l'oblit total entre els homes"*. (desembre 1979).

La de traductor n'és una altre dels trets de la seva personalitat desconegut. D. Joan llegia llibres i revistes en alemany i s'escribia amb amics seus d'Alemanya, va traduir al castellà set obres que, mecanografiades, les donà ala Biblioteca March. Vaig conèixer al Sr. Canals ja jubilat i al final de la seva vida. Acostumava passejar per Sa Riera de Palma quan l'horabaixa era suau i benigne. Al sentir-lo par-

lar sobre els més variats temes, pensava en el meu interior: ¿Com és possible que un home de tanta cultura, fina sensibilitat i sentit de l'humor no hagi escrit ni tan sols un llibre que el tregui de l'anonimat?. Un bon dia em vaig atrevir a fer-li la pregunta en veu alta. Aleshores em va contar que ell s'havia format en el Seminari, sota la fèrula del rector Pascual. Eren els temps del Papa Pius X i de la lluita antimodernista contra Loisy i socis. Per la facultat de Teologia hi corria una revista titulada "Aprenentatge" on hi escrivien Rafel Caldentey, Bartomeu Quetglas, Francesc Payeras, Torres Gost i altres. Un dia hi inseriren uns versos de caire pastoril escrits pel Sr. Canals, versos que li reportaren un severa amonestació dels seus superiors, els seus efectes sembla que no s'apagaren mai del tot. M'havia dit que s'havia educat en un ambient hostil als temperaments creadors i de menyspreu per la lletra escrita. El mateix Rector Pascual, excel.lent professor i gran escriptorista, anava davant amb l'exemple, ja que res donava a la impremta i se'n feia gros de no haver llegit "El Quijote". Davant dels seus alumnes repetia molt sovint, l'anècdota històrica de Virgili, qui, poc abans de morir, va ordenà que l'Eneida fos cremada. I afegia el Sr. Canals, amb la seva peculiar gràcia: *"Gràcies a Déu fou ell el marmessor de Virgili. Avui ho lamentariem"*. Vet aquí la raó darrera que explica el silenci de nostre arxiprest. No va publicar però va escriure. En el seu haver literari hi trobam uns quaderns que ell titulà *"Fent camí"*, *"Cap al tard"* i *"Jocs literaris"*, on hi anava reunint anècdotes viscudes, semblances, pensaments, records, il.luminacions, humorades i algun poema quan el vent de la inspiració bufava. Molt valuós és el seu *"Diario personal"* que va des de l'any 1925 fins al 1985.

ELS LLINATGES DELS MANCORINS (14)

GUERRERO.- D'origen andalús, la primera mancorina que el portà fou Aina, nascuda el 20 de novembre de 1971, filla de Francesc Guerrero García, de Marbella i d'Antònia Muñoz Contreras, d'Antequera, ambdós de la província de Málaga (RCMV).

GULLIVER.- Llinatge britànic essent el primer mancorí que el portà Martí, fill de Richard Alan Gulliver, natural de Lechthworth (Anglaterra) i d'Aina Mª Suau Balaguer de Mancor, nascut el 3 de gener de 1985 (RCMV).

HERNAIZ.- Llinatge de Gabriel, nat el 19 de juliol de 1951, fill de Fernando Hernaiz Sastre de Melilla i de Margalida Pou Mayol de Mancor (RCMV).

HERNANDEZ.- Inscrit per primer cop al Registre Civil de Mancor amb motiu del naixement de Josepa, esdevingut el 19 de juliol de 1963, filla de Lluís Hernández Jiménez de Múrcia i de Catalina Gual Grau de Mancor (RCMV).

HOMAR.- D'etimologia incerta, ja que tant podria derivar-se del col·lectiu OM (camp d'oms), del nom personal germànic Audomar o del nom àrab Umar. A Mancor apareix amb Joana, batiada l'11 de Setembre de 1727, filla de Mateu Homar i d'Aina Alorda (AD I/108/B/12).

HORRACH.- Nom d'origen pre-romà que es troba en el mot castellà "urraca" (garsa) i en el nom de dona Urraca. A Mancor tres famílies han introduït aquest llinatge. Nicolau Horrach Llompert de Biniamar i Margalida Amer Socías d'Inca, el fill dels quals, Gabriel, nat el 20 de febrer de 1928 nasqué al nostre poble. Altre Gabriel que ho portà és fill de Nicolau Horrach Puigrós de Biniamar i d'Antònia Arrom Martorell de Mancor, nat el 10 d'agost de 1949 i finalment els germans bessons Marc

i Núria, nats el 6 de febrer de 1991, fills de Gabriel Horrach Capó d'Inca i de Maria Coll Bauçà de Mancor (RCMV).

HUGUET.- El dia 21 de juny de 1825 batiaren Maria Lluïsa, filla de Joaquim Huguet i de Maria Aina Bestard, procedents de la Inclusa i fills de pares desconeguts (AD I/60/B8).

JAUME.- Nom propi de dos apòstols. Les diferents famílies que han introduït aquest llinatge a Mancor han estat: La formada per Antoni Jaume i Catalina Reyal que batiaren un fill, Bernat Josep, el dia 7 d'agost de 1765 (AD I/108/B15). La formada per Joan Jaume de Biniamar i Maria Caimari de Massanella que batiaren el seu fill Joan el dia 1 de desembre de 1776 (AD I/60/B2). Altra fou la formada per Joan Jaume de Biniamar i Catalina Estrany de Mancor que batiaren la seva filla Aina el dia 14 d'agost de 1893 (AD Llib. Bap. Man.). El dia 17 d'octubre de 1932 nasqué Maria, filla de Joan Jaume Amengual de Lloseta i de Francesca Mayol Coll de Mancor (RCMV). El dia 8 de desembre de 1947 nasqué Antoni, fill de Josep Jaume Aloy de Biniamar i de Margalida Vicens Mateu de Mancor (RCMV). Finalment hem trobat amb aquest llinatge a Catalina, nada el 14 de febrer de 1950, filla de Llorenç Jaume Vallori de Biniamar i de Francesca Caballer Sampol de Mancor (RCMV).

JANER.- Nom del primer mes de l'any. El primer mancorí que portà dit llinatge és Jaume, fill d'Antoni Janer Bernat, natural de Buenos Aires, però descendent d'Inca, i de Maria Mateu Grau, nat el 4 d'octubre de 1952 (RCMV).

AD: Arxiu Diocesà de Mallorca.
RCMV: Registre Civil de Mancor.

Gabriel Fiol Mateu

Biblioteca

ACTIVITATS DEL PASSAT TRIMESTRE

El passat dia 22 de març i amb els nins de l'escola de Mancor, acompanyats

dels seus mestres, férem una excursió al Santuari de Cura. Des de Randa, on ens aguardava en Gracià, bibliotecari del Santuari, pujàrem a peu fins a d'alt mentre realitzàvem una sèrie d'activitats destinades a conèixer la flora i fauna dels voltants. Una volta vàrem ésser a d'alt, i aprofitant que es veu quasi tota l'illa, férem una petita classe de

geografia pràctica i visitarem la biblioteca lul·liana.

El mes d'abril ha estat mogudet a la nostra biblioteca.

Com cada any hem volgut celebrar la festa del llibre que com sabeu es celebrà el dia 23 i per això vàrem fer una sèrie d'actes que començaren amb una exposició de les darreres novetats arribades a la biblioteca. Aquesta fou visitada pels escolars de Mancor y després férem una petita festa.

El dia 29 vàrem fer una projecció de la pel·lícula "La maldición de las brujas" basada en un llibre d'en Roal Dahl, autor infantil que agrada molt als nins i amb el qual ja havien treballat l'any passat. Per als més petits vàrem projectar "Pinotxo" d'en Walt Disney. S'ha de dir que els nins s'ho passaren d'allò més bé. Continuàrem dia 30 amb la visita d'en Pere Joan il·lustrador i dibuixant de còmics qui féu una xerrada com era la seva feina i ens feu uns quants dibuixos. Aquesta activitat, que és una continuació de les dutes a terme en anys anteriors i que vol mostrar als nins la trajectòria d'un llibre fins que aquest arriba a les seves mans, ha estat possible gràcies a la col·laboració del Centre Coordinador de Biblioteques del Consell Insular de Mallorca, xarxa dins la qual aquesta biblioteca està integrada.

Vàrem acabar fent entrega dels premis del CONCURS DE CONTES, organitzat per la biblioteca en col·laboració amb l'escola de Mancor. Al mateix participaren tots els alumnes des de preescolar fins a vuitè. Hi hagué un premi per a cada curs.

El jurat compost per en Joan Saura, mestre de l'Escola, en Biel Fiol i na Magdalena Grau donà com a guanyadors als següents nins:

Preescolar 4 anys	Francesca M. Morell
Preescolar 5 anys	Nuria Cayuela
C. Inicial 1 e.	Miquel Colom
C. Inicial 2on.	Flavia Garguilo
C. mitja 3e.	Francesca Farriols
C. mitja 4rt.	Joan Gual
C. mitja 5e.	Maria Martorell
segona etapa 6e.	Catalina Gual
segona etapa 7e.	Tomas Cayuela
segona etapa 8e.	Matias Garguilo
Premi especial a nivell d'escola	Maribel Castells quart curs.

per al millor treball en relació a la seva edat i curs.

Cal destacar que els treballs es feren en català. Els guardonats reberen un premi consistent en llibres, hi hagué un petit obsequi per a tots els participants. Esperam que aquesta experiència que ha estat molt positiva pugui tenir continuïtat en el futur.

Vull donar les gràcies a tots els membres del Claustre de professors de l'escola de Mancor pel seu suport en totes les activitats dutes a terme per aquesta biblioteca al llarg del curs escolar. Bones vacances a tots!.

I per acabar dir-vos que ara que esteim en vacances i tots anam més relaxats i desenfeïnats és un bon moment per a la lectura. Passau per la nostra biblioteca segur que trobareu molts de llibres del vostre gust.

Vull recordar també als nostres usuaris, grans i petits, l'obligatorietat de tornar els llibres en les dates previstes. Per tant podeu passar per la biblioteca tots els dimecres i divendres de 7 a 9 de l'horabaixa.

Vos desitj a tots un bon estiu.

Maria del Carme Valdivielso.

Ses Gloses

Som home de poca vista
emperò no duc rancor,
he fet aquest borrador
per posar-lo a sa Revista.

Jo em dedic a glosar
a fer versos o cançons,
que serviran de lliçons
en donar-los a escoltar.

Som un pobre mancorí
que vist sa meva planeta,
no les faig per sa pesseta
es perquè m'agrada a mi.

En faig de tota manera
de bé i de malament,
sempre en tenir un moment
faig cavil·lar sa mollera.

A Inca vaig ésser jurat
va ser sa meva carrera,
ara content a ca-meva
duc quatre anys jubilat.

Si voleu demanar noves
en el món en què vivim,
no m'agrada mirar prim
d'això vos puc donar proves.

Un home que perd sa dona
i es fills es troben casats,
per repartir es maldecaps
val més que estiguin enfora.

Jo tenc sa saliva amarga
i no m'agrada agraviar,
per no haver de cavil·lar
no vull fer cap glosa llarga

Si vius massa avançat
molt et diran atrevit,
però si vius a l'antic
pareixes un retrassat.

Venturosa sa persona
que a's front dur un estel,
me'n pren com un mostel
que a sa casa l'abandona.

Venc de gent pobra i notable
això es pot comprovar,
m'agrada donà sa mà
mal siguin de fora poble.

A mi ningú les m'empata
segons veuré jo faré,
però no et canviaré
si pot ésser plom per plata.

Sempre he anat de rodolons
quasi res m'ha sortit bé,
faig gloses si em convé
ningú em dona lliçons.

Les escric en un paper
i me miren en glosar,
ja em vendreu a cercar
si mai m'heu de menester.

Pens ésser llest pasturant
es una trista desgràcia,
si vos faig molta gràcia
vos n'escriuré altre tant.

Camina i descobriràs
i sabràs qui et vol fotre,
tu t'ho lledes de sa boca
per donar-ho a un més gras.

N'hi ha que perden es temps
i llavors fan molta flamada,
a mi el que més m'agrada
es que estigieu contents.

En aquest món tot distreu
costa molt poder surar,
tot quant tens podries dar
si no et volen a cap preu.

Es primer dia de quaresma
per dinar em donaren peix,
no és estrany si jo engreix
això és bo per posar vena.

Que és de mal tenir manies
i a sa borsa pocs doblers,
quan arriba el fi de mes
he de dir ses lletanies.

Un home amb sa borsa plena
no s'hi mira amb so gastar,
es creu més mal d'aixugar
que qualsevol pou de vena.

En dia un es troba eixut
i no n'hi queda cap gota,
per poder enganyar sa boca
ja es daria per perdut.

Ho sé perquè m'hi he trobat
sense tenir que menjar,
de res val es bravejar
si tu trobes huit es plat.

Tomou "Sinevé".

S A P A G E S A

Durant les passades festes patronals, l'escultor Sr. Miquel Sureda Trujillo entregà al poble de Mancor una escultura seva que representa una dona vestida de pagesa. Encara que la professió d'aquest senyor, nat a Ciutat a l'any 1948, sia la medicina, especialitzat en ginecologia per la Universitat Autònoma de Barcelona, la seva afició a l'art el portà a conèixer a l'escultor basc afincat a Mallorca Sr. Horacio de Eguia, mort el gener del present any, que li féu de mestre en aquest difícil art de l'escultura.

Ha realitzat diverses exposicions a Barcelona, València i Montevideo. Ii ha obres seves a museus americans, a l'Escola de Belles Arts de València i a col·leccions particulars.

Esperem que en un futur pròxim pugui ésser buidada en bronze per poder exhibir-se i embellir algun recó del nostre poble.

L'ESPLAI...

Ha arribat l'estiu! Platja, piscina, sol, gelats, excursions a peu i amb bicicleta, omplen els dies dels nins de Mancor. Ja s'han acabat les classes i també ha finalitzat l'esplai. Els més afortunats han aprovat tot el curs, altres tenen unes petites ganes de repassar les mates, ciències, llengua o català durant l'estiu, però tots ells tenen una recompensa al curs hivernal que han deixat: són els **CAMPAMENTS DE L'ESPLAI S'ESTEL**.

Enguany hi ha dos campaments organitzats per l'esplai. Un d'ells es fa a **MENORCA**, concretament al Barranc d'Algendar, que s'ha organitzat per els nins i nines majors d'onze anys. Tots ells, si tot va tan bé com esperam, s'ho passaran durant set dies (del 22 al 28 de juliol) de maravellosa, fent excursions per tota l'illa, en cotxe i en barca, i coneixent tots els contorns i els paisatges menorquins. Com s'ho passaran? La sol·lució la donarem en el proper Montaura.

Per altra banda, els més petits, des del quatre anys, poden venir al campament que s'organitza a Cala Murta (Formentor), entre els dies 12 i 17 d'agost. Allà, davora el mar, els nins d'entre 4 i 14 anys podran passar sis dies, compartint il·lusions, jocs, aventures, rialles i activitats, és a dir, passaran les vint-i-quatre hores del dia en un ambient juvenil i infantil del qual ells en són els protagonistes.

Vos hi esperam a tots!

I passant a un altre tema, volem aprofitar aquesta ocasió per demostrar el nostre agraïment a tota la gent que ha col·laborat aquest curs amb l'esplai, ja sigui en la preparació de la Diada, en el

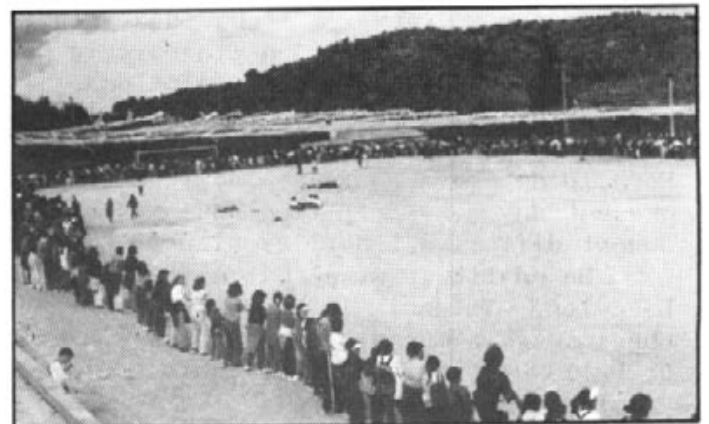
dia mateix de la Diada o en altres activitats de l'esplai. A tots ells, moltes gràcies per tot i esperam seguir comptant amb la seva ajuda, experiència i presència en noves ocasions.

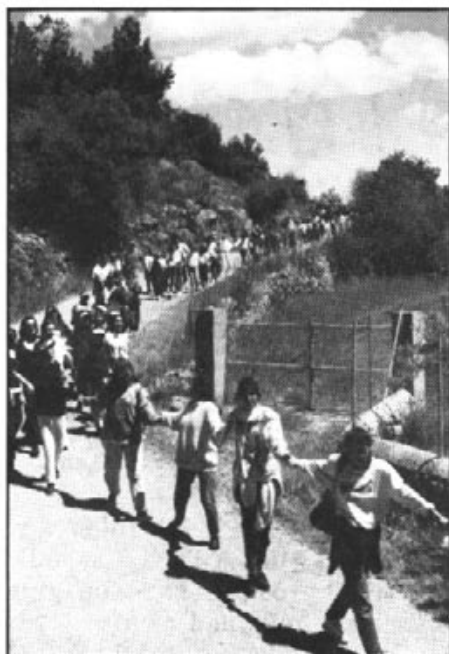
En el tema de la diada, volem destacar alguns aspectes que ens poden servir de resum i reflexió sobre aquesta. Per a qui ni hi va venir, direm que la diada és la celebració anual de tots els esplais de les Illes (GDEM), que un dia a l'any es reuneixen per celebrar junts una diada d'alegria i germanor. Aquest any, es va celebrar a Mancor, els dies 4 i 5 de Maig. El seu lema era "Dóna Vida a la Vida" intentant transmetre l'estimació dels nins cap a la naturalesa, i segons pareix es va aconseguir.

El dia 4 de Maig, que era dissabte, va començar molt dematí. Quan tot estava ja fet, manco el paperí del camp de futbol on es desenvolupà la major part de la diada, que no s'havia posat abans per causa del mal temps. Ja a l'horabaixa arribaren els primers grups de joves "esplaiers", ja que tots els joves a partir de 14 anys estaven convidats a acampar a la Finca de Es Colomer, on sopraren d'una torrada i passaren una vetllada animada pel conjunt mancorí "Societat Anònima". Llàstima que alguns incidents varen enturbiar la nit, però... què hi farem!

Bé, si els nins de 14 anys ere molts, imaginau com es va posar Mancor de nins el diumenge al matí. Allò era com una olla de grins. Nins amunt, nins avall, ... durant unes hores, tot Mancor es va convertir en un **ESPLAI** amb gran escala.

Ja a les deu del matí tots els nins del esplais havien arribat al camp de futbol on varen rebre una musical benvinguda. D'allà començaren un gimkama pels carrers del poble fins a Santa Llúcia, demanant qüestions sobre el poble

als mancorins, menjant polvorons, aigua amb sal, posant-se venes als ulls, fent-se les cames..., fins arribar a Santa Llúcia, on es celebrà una pregària. Després es baixà fins a Mancor formant una cadena humana. No s'aconseguí però ens hi acostàrem molt.

En arribar a Mancor, com que la gana era grossa, vàrem dinar a la plaça de l'Ajuntament. Imaginau més de mil cinc-cents nins xerrant i corrent? Era tot un espectacle.

Recuperades les forces, ens dirigirem de nou al camp de futbol on un grup animà la tarda amb els seus jocs i cançons, que

embadaliren als petits i encantaren als grans. La festa acabà amb unes paraules del Sr. Batle Gabriel Pocoví i de la Presidenta de l'Esplai Mercè Puig cantant tots plegats la cançó de despedida i una traca final.

Volem destacar l'amabilitat de la gent de Mancor cap a tots els visitants. Hem sabut que estaren molts contents de totes les atencions rebudes durant aquest dia. Per això vos volem dir a tots: GRACIES PER LA VOSTRA AMABILITAT.

El grup de Monitors

TEMPERATURES I PLUGES A MANCOR DE LA VALL

ANY 1.991	MITJA MINIMA	MITJA MAXIMA	MINIMA MES		MAXIMA MES		MITJES DELS ANYS 1.986/1.990		MITJA DELS ANYS 1.986/90	ANY 1.991
			DIA	o C.	DIA	o C.	Minima	Maxima		
Gener	7'2	12'9	19	5	10	18	7'1	13'5	115 litres	220 litres
Febrer	6'9	12'9	15	3	24	17	7'0	13'9	67 "	145 "
Març	10'0	16'9	2	7	21	22	9'0	17'0	39 "	63 "
Abril	9'5	18'2	22	5	23	23	10'2	19'7	64 "	80 "
Maig	11'2	20'5	9	8	25	26	13'4	23'7	50 "	129 "
Juny	16'6	27'0	2	6	26	35	17'4	28'6	20 "	43 "

Miquel Saurina Vallori

**Per nosaltres, els més
petits són els més grans.**

Donam la mà als ajuntaments,
construim Mallorca plegats.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

EL FUTBOL

MONTAURA

3ª REGIONAL? - 2ª REGIONAL?

Ha acabat la lliga i el MONTAURA molt possiblement es quedarà a 2ª Regional, després d'haver fet un final de lliga molt fluix. Hem quedat classificats en el 5 lloc a 2 punts dels primers.

Fent un repàs de la temporada, creim que tenim el millor equip de la categoria, l'equip amb més baixes per lesió i a part de la mala sort, ens ha faltat aquesta mentalitat de campions que han tengut altres equips.

De totes maneres hem fet un digne paper i a diferència d'altres anys passats, el MONTAURA ha deixat d'esser un equip comparsa.

No hem d'oblidar que en tres temporades hem ascendit de 3ª a 2ª i hem quedat aquestes dues temporades a les portes de l'ascens, que encara no està del tot clar.

Els partits jugats per el MONTAURA des de el darrer número de la Revista, son els següents:

PORRERES	4	-	MONTAURA	0
MONTAURA	1	-	PT. SOLLER	0
GENOVA	3	-	MONTAURA	1
MONTAURA	2	-	LLUCMAJOR	2
PUIGPUNYENT	0	-	MONTAURA	1
MONTAURA	2	-	FERRIOLENSE	1

Resum dels partits:

PORRERES 4 - MONTAURA 0

El partit més xarec jugat per el MONTAURA el darrers 3 anys. Com ha passat altres partits els jugadors sortiren cohibits i el primer temps acabà en 3-0. No es va salvar ningú del mal joc. El públic mancorí va tornar decepcionat i el porrerenc es feia creus que anassim classificats dins els primers llocs. Un partit per a no recordar.

A part de lo esportiu i a pesar de que el Porreres va esser superior, també ho va esser en joc violent.

Es cansaren de donar puntades de peu i insults greus.

Com a fruit: la lesió important amb

esquinç de turmell de Miguel Luis, a n'el qui desitjam una ràpida recuperació.

Va debutar Miguel Vaquer amb poca sort.

MONTAURA 1 - PT. SOLLER 0

A aquest partit el MONTAURA va mostrar l'altre cara de la moneda, guanyant aquest partit difícil a un gran equip que segurament quedarà entre els tres primers.

Camp enfangat degut a les moltes pluges que havíem sofert, però que el MONTAURA s'adaptà perfectament.

Marcà el gol: Julio a pas de Vaquer.

Dos punts importants que ens mantenen lluitant entre els primers classificats.

GENOVA 3 - MONTAURA 1

Igual que va passar a CIDE, PORRERES I BUNYOLA, el Génova en el primer temps ens va fer 3-0. El MONTAURA va tornar sortir al camp dormit, i sense jugar molt malament no podien frenar al Génova, equip que sens dubte acabarà dins els primers llocs.

Ambient carregat a les grades, amb pancartes, coets, traques, insults i altres herbes.

El gol de l'honor el marcà Victor Segarra.

El segon temps el nostre equip va dominar completament el partit aconseguint l'únic gol i va estar a punt d'aconseguir dos mes, però es difícil remontar un 3-0.

MONTAURA 2 - LLUCMAJOR 2

Punt important perdut contra el Llucmajor, un equip al que varem subestimar per lo mal classificat que anava, pero que ha resultat esser dels millors que han passat per Turixant.

Partit molt disputat amb jugades interessant per el dos equips. Molt bona assistència de públic.

Els gols foren marcats per: Estrany i Moranta.

Destacar el gran gol de Biel Moranta de cap.

PUIGPUNYENT 0 - MONTAURA 1

Mitja volta hem estat per aconseguir una victòria a fora camp. La darrera dins Lluçmajor. L'aconseguirem dins Puigpunyent amb 10 jugadors, contra un equip que segurament baixarà de categoria i que també jugava amb 10.

Desplaçament amb molt de descoratjament on només assistiren, 1 directiu, el delegat i 5 aficionats.

Davant això creim que els 10 jugadors que jugaren aquest partit es mereixen un altre 10.

Per primera vegada amb tres temporades hem sortit sense els jugadors reglamentaris, degut a les lesions, baixes i altres herbes que a un equip de 30 jugadors no hauria de passar.

El gol el marcà: Victor Segarra.

MONTAURA 2 - FERRIOLENSE 1

Bon darrer partit de lliga davant el Ferriolense, equip que va estar com nosaltres moltes jornades davant i que va perdre el tren de la lliga feia bastantes jornades.

Va esser un equip molt difícil de doblegar amb un parell de jugadors veterans que controlaren tots els atacs locals.

Sens dubte un partit dels que fan afició en el qual sí que hi va assistir amb gran quantitat al camp.

Gran gol de Ramón de falta.

L'altre gol l'aconseguí: Toni Estrany

Amb aquest partit acaba aquesta temporada 90-91, a on hem passat de tot, moltes alegries, qualque tristor.

Hem anat líders moltes jornades, hem tengut qualque entrada, però creim que el més important es que hi ha hagut companyerisme, el públic s'ha divertit i hem estat l'equip més esportiu de la Categoria.

Creim que no podem estar descontents amb aquest equip que si bé no hem lograt ascendir, meta de molts d'equips, hem aconseguit mantenir amb una altre línia l'esport a Mancor.

Per despedir la temporada donam les gràcies a tots els que han col.laborat per fer que el MONTAURA aconseguis aquestes metes:

El públic que sempre ha assistit en masa al Camp, aguantant sol, vent, aigua i totes les inclemències.

Els jugadors i directius que sense cobrar un duro, molts n'hi han perdut, han estat donant la cara; i a l'entrenador Manolo Escudero, que de forma desinteressada ha estat el primer amb complir les obligacions.

Pensem que amb aquest recolzament de tots no hem de tenir problemes per aconseguir que a Mancor hagi futbol molts d'anys.

Abans de tancar la crònica, un petit comentari per les festes de Sant Joan, a on tornarem guanyar per 1-0 a un gran equip que juga a preferent i que no va venir a perdre, el C.D. Xilvar.

Bon ambient a les grades a on va regnar l'esportivitat amb tot moment.

El gol el marcà Toni Estrany de cap a al tret de fora de banda de Guillem Amer.

Com a nota destacable el debut dels jugadors juvenils mancorins, Vicenç Canals i Josep Moranta, que possiblement la temporada vinent formaran part de la plantilla, juntament amb Andreu Solà.

Acabam aquesta crònica, demanant a l'afició que segueixi recolzant al nostre equip com sempre a fet.

I com sempre FORÇA MONTAURA.

Joan Martorell Vallori.

Imatges d'ahir

Si a la portada vos oferim un dibuix de la biniarroiera casa de Can Llobera, a millor dit, del que en queda dempeus, a aquesta fotografia de l'any 1945, obra del popular Mascaró de Maria de la Salut, hi veim representades cinc germanes sobrevivents en dita data, de la darrera nierada que veié la primera llum a la nombrada casa de la placeta de Biniarroi. Poc es devien imaginar els esposos Bartomeu Alorda, àlias Llobera i Joana-Aina Mateu de Son Nadal, que de les seves set filles i un fill, cap continuaria vivint i procreant a la seva casa pairal.

Assegudes a la primera línia veim les dites cinc germanes que són, d'esquerra a dreta, Joana-Aina, que té a la dreta el seu espòs Andreu Mir, Margalida casada a S'Hort Nou, Paula casada a Son Canals, Antònia casada a Son Nadal i Maria-Coloma junt amb el seu marit Josep Celià. Les acompanyen filles i gendres, tots ja morts, i néts i nétes, una de les quals, Margalida Sastre de Can Massip, també ja difunta.

La fotografia està presa a la plaça de Dalt que, com es veu a primer terme, no tenia el mateix pis que té a l'actualitat.

En Biel de Son Nadal.